

ISÄT LASTEN ASIALLA RY:N 3. LAUSUMA LASTENSUOJELUN
TOIMINTAKÄYTÄNTÖJEN TOIMIVUUTTA ARVIOIVALLE TYÖRYHMÄLLE
22.1.2013

Hyvä peruspalveluministeri Maria Guzenina-Richardsson ja perustamanne työryhmän jäsenet,

Isät lasten asialla ry (ILA) on kiinnittänyt huomiotaan lastensuojeluviranomaisten isävastaisiin asenteisiin ja tietämättömyyteen vieraannuttamisesta. Tällaiset asenteet ja tietämättömyys näkyvät jopa Lastenvalvojain yhdistys ry:n puheenjohtaja Marian Tuomen lisensiaatin tutkimuksessa (2008) "Parisuhde päättyy isyys jatkuu. Miesten kokemukset suhteista lasten äiteihin sekä isyydestä eron jälkeen".^{1,2} On vakavaa ja oireellista, että jopa tällä tasolla ja akateemisessa opinnäytteessä asenteet ja tietämys ovat vuosikymmenten takaisia.

Alla on lainauksia ja ILA:n kommentteja Tuomen lisensiaatin tutkimuksesta. Tutkimuksen otsikon perusteella voisi kuvitella tutkimuksen heijastavan vahvasti isien kokemuksia eroasioista. Niin ei ole.

Ilman lähdeviittausta Tuomi väittää, että valtaosa tapaamisongelmista johtuisi muusta syystä kuin vieraannuttamisesta (s. 36):

Valtaosa tapaamisongelmista aiheutuu siitä, että tapaava vanhempi, joka on yleensä isä, ei tapaa lastaan, vaikka lapsi niin toivoo.

Kukaan Suomessa ei tiedä, mikä osuus tapaamisongelmista johtuu vieraannuttamisesta ja mikä osuus lapsen ilmaiseman tahdon vastaisesti lapsen elämästä katoavasta etävanhemmasta. Tuomen kirjoittama osoittaa vahvaa vieraannuttamista vähättelevää ja isää tuomitsevaa asenteellisuutta.

Kun Tuomi kertoo olevan sellaisiakin tapauksia, joissa isä tahtois nähdä lastaan, Tuomi kertoo "ymmärtävänsä" äitien haluttomuutta suostua tapaamisiin (s. 36):

Lisäksi on niitä tapauksia, joissa äiti tai lapsi eivät toivo tapaamisia, mutta isä haluaisi tavata. Kokemukseni mukaan on ymmärrettävää, että jotkut lasten äidit ovat haluttomia suostumaan isän ja lasten tapaamisiin, jos on odotettavissa, että isä sitoutuu huonosti tapaamisiin, isä on väkivaltainen tai pelottava tai tapaamisilla tapahtuu liian paljon, jolloin lapsen kestävyys ylittyy.

Isät ovat kertoneet Tuomelle kokemistaan ongelmista, mutta Tuomi ymmärtää äitejä.

Sivujen edetessä Tuomen ikävät asenteet käyvät yhä selvemmin ilmi (s. 79):

Kokemukseni mukaan lapset saattavat tapaamisilla isän luona olla reippaita, mutta kotiin palattuun äiti saa hoitaa seurauksia, kun lapsi uskaltaa näyttää erilaisia tunteitaan. Isä puolestaan saattaa olla haluton ymmärtämään, mistä äiti puhuu. Avoimella keskustelulla näissä asioissa on mahdollista päästä eteenpäin, jos molemmat vanhemmat haluavat toimia lapsen parhaaksi. Joskus näissä tilanteissa lastenvalvoja kuulee väitettävän, että äiti estää isää tapaamasta tai äiti manipuloi lapsen mielipiteitä.

Vaikka tapaaminen olisi mennyt isän kanssa hyvin, on isässä jotenkin vika, jos lapsi oireilee äidillään. Tuomen mukaan isä saattaa olla haluton ymmärtämään tätä.

Huomionarvoisia ovat Tuomen toistuvat viittaukset "kokemuksiinsa" tutkimusten sijaan. Paljastava on myös Tuomen muotoilu yllä, kuinka "joskus – – kuulee väitettävän", että äiti manipuloisi lasta. Kyse ei ole huhupuheista, koska tutkimuksia aiheesta olisi runsaasti. Tuomi esittää tosiasiana tietoa, josta ei ole tutkimustietoa muttei kerro tiedosta, josta olisi tutkimustietoa.

Tekstistä edellä välittyy vaikutelma, että lapsen manipuloinnista todellisuudessa ei olisi mitään tietoa Tuomella. Tuomen mukaan voidaankin pohtia, onko koko ongelmaa olemassa (s. 82):

Voidaan pohtia, onko vieraannuttamista olemassa.

¹ [Http://www.sosnet.fi/loader.aspx?id=3346a744-033f-4a57-bd74-7329f1e732a3](http://www.sosnet.fi/loader.aspx?id=3346a744-033f-4a57-bd74-7329f1e732a3).

² ILA:lla ei ole mitään Tuomen henkilöä vastaan. ILA kritisoi tutkimuksestaan ilmeneviä näkökantoja yksin oireina sosiaalitoimemme epäasianmukaisista vanhakantaisista asenteista ja tietämättömyydestä.

ILA ihmettelee, miten tällaista tietämättömyyttä voidaan hyväksyä lisenssiaatin tutkimuksen tasoisena opinnäytteenä.

Tuomi s-postitti hallituksemme jäsenelle (joka oli henkilökohtaisesti eikä ILA:n edustajana ottanut yhteyttä Tuomeen) 18. ja 22.1.2013:

[henkilökohtainen viesti poistettu]

[henkilökohtainen viesti poistettu]

Tuomen [henkilökohtaisen viestin] mukaan tutkimuksesta välittyvät vaikutelmat eivät aina ole tutkijan tarkoittamia. On toivottavaa, että näin olisi Tuomen tutkimuksen kohdalla. Itse kukin voi arvioida, syntyykö vaikutelma yhdestä lauseesta vai kokonaisuudesta. Ilahduttavaa on, että Tuomi kirjoittaisi tänä päivänä toisenlaisen tutkimuksen.

Opinnäyte sekä Tuomen kertoma, että tänä päivänä kirjoittaisi erilaisen tutkimuksen, korostavat, että on välttämätöntä uudistaa lastensuojelun työntekijöiden koulutus.

Konkreettisenä toimena ILA ry ehdottaa seuraavaa:

Työntekijöiden koulutukseen lisätään vieraannuttaminen, jotta

1. ymmärretään vieraannuttamisen olevan todellinen lapsen kehityksen vakavasti vaarantava ongelma.
2. osataan tunnistaa vieraannuttamisen tunnusmerkit.
3. varmistetaan asiakkaiden tasavertainen kohtelu ja estetään mahdollinen tahaton niin sanottu viranomaisavusteinen vieraannuttaminen.

Lisäksi työntekijöille tulisi kehittää työkalut/metodit puuttua vieraannuttamiseen ja huoltokiusaamiseen.

Isät lasten asialla ry